

Губар О.В.

Національна академія державного управління при Президентові України

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті розглянуто актуальні питання стану, проблем, організаційно-правових засад та шляхів удосконалення державного управління у сфері біологічної безпеки, зокрема пов'язаних із реалізацією управлінських рішень, прийнятих суб'єктами забезпечення біологічної безпеки під впливом суб'єктів гібридної агресії. Проведений аналіз організаційно-правових засад державного управління у сфері біологічної безпеки свідчить про інституційну слабкість, структурну розбалансованість, непрофесійність та неспроможність системи державного управління у сфері біологічної безпеки. Прийняття необґрунтованих рішень, спрямованих на реформування структури центральних органів виконавчої влади та функціональний розподіл з утворенням нових структурних підрозділів, в яких працюють спеціалісти без необхідного досвіду роботи та професійних навичок, призвело до неможливості виконання суб'єктами забезпечення біологічної безпеки завдань у частині формування та реалізації державної політики у сфері біологічної безпеки, унеможливило прийняття необхідних державно-управлінських рішень щодо відстеження, оцінки, прогнозування та реагування на випадки реалізації загроз національним інтересам у сфері біологічної безпеки.

Встановлено необхідність вжиття заходів для попередження виникнення негативних наслідків для національної безпеки країни внаслідок реалізації управлінських рішень суб'єктів забезпечення біологічної безпеки, ухвалених під впливом суб'єктів гібридної агресії, посилення діяльності органів спеціального призначення в частині виявлення, припинення та розкриття протиправних дій у сфері забезпечення біологічної безпеки та нейтралізації впливу суб'єктів гібридної агресії на прийняття важливих управлінських рішень суб'єктами забезпечення біологічної безпеки, забезпечення належного рівня міжвідомчої координації діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та державних органів спеціального призначення.

Ключові слова: державне управління, біологічна безпека, державне управління у сфері біологічної безпеки, суб'єкти біологічної безпеки, система державного управління у сфері біологічної безпеки.

Постановка проблеми. У сучасних умовах для стабільного державно-територіального розвитку, збереження територіальної цілісності та державного суверенітету країни важливе значення має забезпечення біологічної безпеки. Водночас проблеми, пов'язані із забезпеченням біологічної безпеки, викликають занепокоєння населення, політиків та науковців через реальним зростанням кількості зовнішніх та внутрішніх загроз. Ускладнення ситуації внаслідок активізації епідемічного процесу, поширення нових, повернення старих і таких, що знову виникають, нозологічних форм небезпечних інфекційних і паразитарних захворювань можуть негативно впливати на всі сфери життєдіяльності суспільства та є серйозною загрозою для національної безпеки держави.

Біологічна безпека як держави загалом, так і окремих адміністративно-територіальних одиниць забезпечується шляхом здійснення комплексу організаційних медико-санітарних, сані-

тарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних, протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання занесенню та поширенню на територію країни збудників небезпечних інфекційних захворювань, ввезенню на її територію небезпечних вантажів, забезпечення населення якісною питною водою, безпечними продуктами харчової, фармацевтичної, медико-біологічної, сільськогосподарської продукції, встановлення санітарних, ветеринарних та фітосанітарних карантинних обмежень відповідно до чинного законодавства, здійснення контролю за діяльністю об'єктів підвищеної небезпеки тощо.

Вжиття заходів для забезпечення біологічної безпеки, заборони і запобігання розробці, виробництву, нагромадженню, придбанню або збереженню мікробіологічних або інших біологічних агентів, токсинів, зброї, обладнання та засобів доставки, призначених для використання у ворожих цілях або збройних конфліктах, незалежно

від їх походження або методу виробництва, таких видів і в таких кількостях, що не призначені для профілактичних, захисних або інших мирних цілей у межах території держави, передбачено міжнародними зобов'язаннями України в рамках Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення, Конвенції про охорону біологічного різноманіття від 1992 р., Картахенського протоколу про безпеку до Конвенції про біологічне різноманіття, Міжнародних медико-санітарних правил (2005 р.) та інших міжнародних нормативно-правових актів.

Актуальність дослідження сучасного стану та проблемних питань, пов'язаних із державним управлінням у сфері біологічної безпеки, зумовлена відсутністю єдиного підходу до формування і реалізації державної політики в цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні науковці приділяють значну увагу питанням забезпечення біологічної безпеки, індикації небезпечних біологічних агентів, розробці перспективних засобів захисту від зброї масового ураження. Дослідженню окремих питань забезпечення біологічної безпеки присвячені роботи М. Андрейчина, В. Величка, О. Єгорової, В. Запорожана, Т. Коваленко, О. Грибко, А. Попова, Г. Оніщенко, С. Щербакова та ін. Питанням збереження та функціонування національних біологічних колекцій, включаючи колекції мікроорганізмів, присвячені роботи Г. Андріяш, А. Брянської, В. Броварник, В. Бердник, А. Головка, П. Грибова, О. Демченко, В. Задорожної, В. Кутирьова, Т. Кондратюк, В. Корхового, К. Komagata, В. Лебедева, Н. Москалюк, О. Мачуського, Р. Максимчук, К. McCluskey, А. Осіна, Г. Оніщенко, В. Патики, J. Porter, A. Sharma, Y. Shouche, Y. Tsunematsu, A. Топоркова, В. Шагинян, В. Ушкалова, Heide-Marie Daniel, G. S. Prasad, D. Fritze, Yu-Guang Zhou, D.M. Geiser та ін. Правовим аспектам забезпечення біологічної безпеки присвячені роботи Т. Коваленко, Л. Струтинської-Струк, В. Завгородньої, І. Дмитренко, В. Курзової та ін..

Однак, незважаючи на вагомий науковий доробок зазначених вітчизняних та зарубіжних вчених, у відкритих джерелах відсутні комплексні дослідження сучасного стану та проблем державного управління забезпеченням біологічної безпеки.

Постановка завдання. Основною метою статті є проведення аналізу сучасного стану та визначення проблем державного управління у сфері біологічної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняні та зарубіжні науковці зазначають, що

серед основних факторів дестабілізації у сфері біологічної безпеки одне з провідних місць належить інфекційним захворюванням. Так, на початку XXI ст. у структурі всіх захворювань людини інфекційні захворювання становили приблизно 70%, більше 50 млн осіб на планеті щорічно гинули від інфекційних захворювань. Починаючи з 70-х рр. XX ст. було зареєстровано понад 40 нових нозологічних форм небезпечних інфекційних захворювань, вперше виявлені такі захворювання, як COVID-19, геморагічні лихоманки, СНІД, пріонні захворювання та ін. Виникали епідемії атипової пневмонії, епізоотії грипу птиці. У 2020 р. ВООЗ дійшла висновку про поширення захворювання спричиненого новим коронавірусом у світовому масштабі та оголосила про пандемію COVID-19. За оцінками групи моделювання Імперського Коледжу Лондона, у разі нежиття необхідних заходів реагування, внаслідок пандемії COVID-19 може постраждати 90% населення світу, приблизно 40,6 млн людей можуть загинути [1]. Зберігається несприятлива епідемічна ситуація щодо захворюваності на соціально-небезпечні інфекційні захворювання (гепатити В, С, ВІЛ/СНІД, туберкульоз). Вірусним гепатитом В у світі інфіковано більше 2 млрд осіб, майже 1/3 населення планети інфіковано туберкульозом [2].

Динамічне зростання транскордонного переміщення людей, товарів та транспортних засобів, неконтрольоване переміщення тварин та інфікованої тваринницької сировини і продукції, відсутність загальнодержавного моніторингу переносників збудників небезпечних інфекційних захворювань на фоні нестабільної епідемічної та епізоотичної ситуації у світі, підвищеного ризику терористичних подій та збройного конфлікту на сході країни збільшують ризик завезення та поширення на територію країни збудників небезпечних інфекційних і паразитарних захворювань та виникнення пов'язаних із ними надзвичайних подій.

Водночас у багатьох країнах світу є загроза виникнення біологічних катастроф, таких як епідемії, пандемії, панзоотії, панфітотії [3]. Збільшується кількість стихійних лих, що безпосередньо впливають на життєдіяльність суспільства, призводять до загибелі великої кількості людей та мають негативні соціальні, економічні та екологічні наслідки в довготривалій перспективі [4]. Провідні країни світу реалізують дослідницькі і технологічні програми, спрямовані на підготовку до використання з диверсійною метою небезпечних біологічних агентів. Такі дослідження

спрямовані на вивчення нових та маловивчених збудників інфекційних захворювань, мікроорганізмів, отриманих за допомогою генетично-інженерних технологій, які мають високу бойову ефективність через продукування різних токсинів, підвищену стійкість до факторів навколишнього середовища та хімічних препаратів. Є небезпека використання біологічних агентів із протиправною метою та виникнення масових небезпечних інфекційних захворювань. Зберігається тенденція до розширення ареалу відомих інфекційних захворювань, появи та швидкого поширення нових і таких, що знову виникають, інфекційних і паразитарних захворювань, а також до збільшення кількості надзвичайних ситуацій санітарно-епідемічного характеру, зумовлених наслідками природних і техногенних катастроф. Різноманітність природних зон та біоценозів на території країни на фоні зміни кліматичних, фізико-географічних умов, посилення антропогенного навантаження на екосистеми зумовлюють динамічні процеси в популяціях та сприяють масовому розмноженню збудників, носіїв і переносників збудників небезпечних інфекційних захворювань, розширенню та зміні їх ареалів, інтродукції екзотичних патогенів і чужорідних біологічних видів. Створюються сприятливі умови для існування природних осередків небезпечних інфекційних захворювань, повернення старих і інфекційних і паразитарних захворювань, що знову виникають. Територія країни є ензоотичною з багатьох особливо небезпечних бактеріальних, вірусних та рикетсійних природно-вогнищевих інфекцій. На території країни налічується понад 13,5 тис. стаціонарно неблагополучних пунктів щодо сибірки і понад 4,5 тис. поховань тварин, загиблих від цієї інфекції. Ускладнення епідемічної та епізоотичної ситуації крім природних процесів може бути спричинено цілеспрямованим впливом та протиправним використанням небезпечних біологічних агентів, продуктів синтетичної біології, відсутністю чітких правил поведінки під час роботи з небезпечними біологічними агентами. Глобальні екологічні, соціально-економічні та демографічні зміни сприяють проникненню небезпечних інфекційних агентів у великі популяції людей і тварин та їх швидкому поширенню у світі.

Відповідно до міжнародних зобов'язань Україна має: 1) використовувати національні структури і ресурси для дотримання основних вимог у частині здійснення епідеміологічного нагляду та реагування; 2) бути здатною, використовуючи національну систему епідеміологічного

нагляду, виявляти події, що негативно впливають на здоров'я населення та можуть швидко поширюватись у міжнародних масштабах; 3) бути готовою до здійснення епідеміологічного нагляду та лабораторної діагностики небезпечних інфекційних захворювань. З цією метою суб'єкти забезпечення біологічної безпеки мають здійснювати відповідне нормативно-правове регулювання, а також забезпечувати належне функціонування науково-дослідних установ епідеміологічного та мікробіологічного профілю.

Аналіз системи державного управління у сфері біологічної безпеки свідчить про наявність низки проблем її функціонування в сучасних умовах. Фактично ліквідовано систему контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту. Відсутній належний рівень міжвідомчої координації та взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та органів спеціального призначення з правоохоронними функціями. Спостерігається тенденція до знищення державної системи, яка забезпечувала проведення лабораторних досліджень, необхідних для виявлення небезпечних біологічних агентів. Зазначене суттєво впливає на стан біологічної безпеки та може призвести до негативних наслідків та неможливості виконання міжнародних зобов'язань країни. Суб'єктами забезпечення біологічної безпеки на підставі аналізу фрагментарних даних щодо системи епідеміологічного нагляду в Україні, викладених в аналітичному звіті за проектом Агентства США з міжнародного розвитку «Актуальність створення Національного центру громадського здоров'я та контролю за захворюваннями» [5], було прийнято рішення щодо проведення реорганізації шляхом злиття державних підприємств, установ, організацій за визначеним переліком із метою забезпечення здійснення функцій у сфері епідеміологічного нагляду та утворення однієї державної установи у сфері управління МОЗ [6]. Внаслідок реалізації неадекватних управлінських рішень, прийнятих суб'єктами забезпечення біологічної безпеки під впливом суб'єктів ведення гібридної агресії, було припинено діяльність державних установ епідеміологічного та мікробіологічного профілю, які виконували функції центрів індикації небезпечних біологічних агентів. Станом на початок 2019 р. припинено діяльність науково-дослідної установи, яка здійснювала індикацію та ідентифікацію небезпечних біологічних агентів для західного регіону країни, зокрема ідентифікацію неklasифікованих на попередніх етапах небезпечних

біологічних агентів, здійснювала розробку тест-систем для виявлення циркуляції арбовірусів, проводила спостереження за популяційним імунитетом населення країни, зберігала колекції мікроорганізмів, що становлять національне надбання. Було вжито заходів, спрямованих на реорганізацію та припинення діяльності науково-дослідної установи, що здійснювала індикацію та ідентифікацію небезпечних біологічних агентів для областей півдня та сходу країни, ідентифікацію неklasифікованих на попередніх етапах небезпечних біологічних агентів бактеріальної та вірусної етіології першої групи патогенності для всієї країни, зберігала унікальні колекції мікроорганізмів, що становлять національне надбання. Наукові установи, які утримують національні колекції мікроорганізмів, забезпечують наукові та практичні заклади і установи якісними зразками типових, нетипових та референс-штамів мікроорганізмів, надають консультативну і науково-методичну допомогу з питань систематики, номенклатури, пошуку штамів із визначеними характеристиками, проведення таксономічних досліджень для виявлення та здійснення комплексного аналізу нових видів і нових патогенних штамів мікроорганізмів, уточнення таксономічного положення штамів з атипичним фенотипом і генотипом, мікробіологічну, молекулярно-генетичну та епідеміологічну паспортизацію природних та генетично змінених штамів мікроорганізмів. Наявність колекцій патогенних і непатогенних мікроорганізмів є необхідною умовою розвитку біотехнології та проведення наукових досліджень. Без біологічних колекцій мікроорганізмів неможливий розвиток сучасної біології, медицини, сільського господарства, а також збереження біологічного різноманіття та забезпечення належного рівня біологічної безпеки. Національні колекції мікроорганізмів мають важливе значення для розробки ефективних заходів захисту від небезпечних інфекційних захворювань людей, рослин і тварин та є не лише джерелом штамів мікроорганізмів, а й сховищем фондів мікробного різноманіття країни, вивчення якого є одним із важливих завдань мікробіологічної науки [7]. Вивчення властивостей штамів мікроорганізмів, що зберігаються в національних колекціях, здійснюється у процесі проведення моніторингу територій у разі виникнення природно-вогнищевих інфекційних захворювань, з'ясування шляхів завезення і поширення збудників небезпечних інфекційних захворювань у нетипові для них регіони, а також проведення досліджень сконструйованих тест-систем,

здійснення контролю і оцінки специфічності та чутливості нових лікувальних та діагностичних препаратів. Від наявності зразків життєздатних штамів мікроорганізмів, що зберігаються в національних колекціях, зарахованих до національного надбання, залежить можливість своєчасної розробки нових засобів профілактики, діагностики та лікування небезпечних інфекційних захворювань людей, тварин і рослин; створення нових сучасних лікувальних та діагностичних засобів, під час виробництва яких використовуються компоненти клітин мікроорганізмів [8], створення високоспецифічних та ефективних діагностичних наборів і вакцини, а також готовність і швидкість реагування суб'єктів забезпечення біологічної безпеки на небезпеки біологічного характеру.

Проведений аналіз організаційно-правових засад державного управління у сфері біологічної безпеки свідчить про інституційну слабкість, структурну розбалансованість, непрофесійність та неспроможність системи державного управління у сфері біологічної безпеки. За результатами аудиту, проведеного у 2018 р., було виявлено організаційні недоліки та нормативно-правові прогалини, внаслідок яких кошти в сумі 1012,5 млн грн не використовувались за призначенням [9]. Внаслідок невиконання Кабінетом Міністрів України координуючої ролі у проведенні заходів з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади не функціонувала майже половина новостворених державних органів, не виконували належним чином покладених на них завдань 18 центральних органів виконавчої влади, що перебували в стані реорганізації та ліквідації. Суттєво впливає на стан забезпечення біологічної безпеки в державі постійна зміна організаційно-управлінської структури центральних органів виконавчої влади. Так, із метою суттєвого покращання стану системи публічного адміністрування в Україні було запроваджено реформу державного управління, що здобула підтримку з боку Європейського Союзу. Стратегією реформування передбачено проведення кадрового оновлення та посилення усіх сфер життєдіяльності суспільства державними службовцями, здатними виконувати визначені завдання з підготовки та реалізації ключових національних реформ. До проведення реформи залучено центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері біологічної безпеки. За результатами проведеного аналізу встановлено, що сфери діяльності нових структурних підрозділів було визначено необґрунтовано, без належного узгодження зі сферами діяльності

міністерств, а затверджені положення про нові структурні підрозділи фактично дублюють положення про чинні структурні підрозділи. Заслугує на увагу невідповідність між встановленням відповідальності новостворених структурних підрозділів та їх звітуванням про виконання низки заходів, зокрема щодо розробки та супроводу проектів нормативно-правових актів. Виявлено факти подання без достатніх правових підстав звітів про виконання низки заходів із розробки та супроводу проектів нормативно-правових актів. Незважаючи на проведення конкурсного відбору, внаслідок корумпованості керівного складу центральних органів виконавчої влади відповідальних за формування та реалізацію політики у сфері біологічної безпеки, кваліфікація та досвід роботи працівників, які за результатами конкурсів призначалися на посади, не відповідали критеріям, необхідним для формування команди висококваліфікованих і компетентних державних фахівців із питань реформ, здатних забезпечувати реалізацію пріоритетних реформ та спроможних підтримувати якісний процес формування та аналізу політики у пріоритетних галузях. Так, на посади фахівців із питань реформ приймаються спеціалісти без необхідного досвіду роботи та професійних навичок, зокрема приватні підприємці у сфері логістики, менеджери колекторських компаній, командири підрозділів патрульної поліції, інженери землевпорядники, оператори заправних станцій, касири, менеджери роздрібною торгівлі непродовольчими товарами, бренд-менеджери торгових марок, вчителі географії, прибиральники, вихователі дитячих таборів, торгівельні представники тощо [9]. Зазначене вище унеможливило виконання суб'єктами забезпечення біологічної безпеки завдань щодо формування та реалізації державної політики у сфері біологічної безпеки, а також прийняття адекватних державно-управлінських рішень у частині відстеження та оцінки рівня загроз національним інтересам, прогнозування та визначення реальності загроз національним інтересам у сфері біологічної безпеки та ін.

Утворення в структурі пілотних міністерств нових структурних підрозділів призвело до паралелізму і дисбалансу між покладеними на ці підрозділи завданнями та штатною наповненістю, що, з огляду на неналежну кваліфікацію та відсутність професійного досвіду працівників, стало причиною неповного виконання завдань, покладених на такі центральні органи виконавчої влади, спотворення інформації про результати діяльності новостворених підрозділів, подання неправдивої

інформації щодо розробки та супроводу проектів нормативно-правових актів, створило додаткове навантаження на інші структурні підрозділи та призвело до зменшення мотивації персоналу структурних підрозділів міністерств, якими фактично виконувались роботи. Розмір оплати праці працівників, які призначаються на посади фахівців із питань реформ, попри низькі кваліфікаційні вимоги, значно перевищує рівень оплати праці працівників інших структурних підрозділів центральних органів виконавчої влади, що демотивує інших працівників структурних підрозділів центральних органів виконавчої влади, а також провокує виникнення внутрішньовідомчих конфліктів. Водночас у системі центральних органів виконавчої влади функціонують окремі міністерства, які, зважаючи на недоліки у процесі реорганізації та специфіку своєї діяльності, не погодилися з перспективою реформування їх структури та функціонального розподілу з утворенням директоратів. Ці державні органи результативно діють відповідно до розроблених стратегій діяльності, затверджують і виконують плани роботи на виконання пріоритетів діяльності Уряду та визначених власних пріоритетів, забезпечуючи формування та реалізацію державної політики у визначених сферах відповідальності [9]. Прийняття необґрунтованих рішень, спрямованих на реформування структури центральних органів виконавчої влади та функціональний розподіл з утворенням нових структурних підрозділів, в яких працюють спеціалісти без необхідного досвіду роботи та професійних навичок, призвело до неможливості виконання суб'єктами забезпечення біологічної безпеки завдань у частині формування та реалізації державної політики у сфері біологічної безпеки, унеможливило прийняття необхідних державно-управлінських рішень щодо відстеження, оцінки, прогнозування та реагування на випадки реалізації загроз національним інтересам у сфері біологічної безпеки. Продовження реорганізації унікальних науково-дослідних установ епідеміологічного та мікробіологічного профілю призведе до втрати наукового потенціалу країни та унікальних наукових об'єктів, що становлять національне надбання, унеможливить проведення епідеміологічного моніторингу за небезпечними інфекційними захворюваннями, індикації та ідентифікації небезпечних біологічних агентів на території країни, призведе до втрати можливості захисту країни та окремих адміністративно-територіальних одиниць у разі використання суб'єктами гібридної агресії сучасних біологічних засобів

масового ураження або здійснення біотерористичних атак, унеможливить виконання міжнародних зобов'язань країни. Втрата можливості розробки вітчизняних імунобіологічних препаратів і діагностичних тест-систем призведе до повної залежності від оборонних проектів інших держав. Внаслідок відтоку кваліфікованого персоналу науково-дослідних установ за межі країни втрачаються національний науковий потенціал та інтелектуальні ресурси. Крім того, збільшення витрат, спрямованих на подолання спалахів та епідемій небезпечних інфекційних захворювань, а також витрат, пов'язаних із тимчасовою втратою працездатності внаслідок інфекційних захворювань, спричинить втрату значних фінансових ресурсів. Зростання рівня смертності від небезпечних інфекційних захворювань посилює демографічну кризу.

Висновки. Нинішній стан забезпечення біологічної безпеки вимагає вжиття заходів із метою попередження виникнення негативних наслідків для національної безпеки країни внаслідок реалізації управлінських рішень суб'єктів забезпечення біологічної безпеки, ухвалених під впливом суб'єктів гібридної агресії. Необхідно посилити діяльність органів спеціального при-

значення щодо виявлення, припинення та розкриття протиправних дій у сфері забезпечення біологічної безпеки, а також нейтралізації впливу суб'єктів гібридної агресії на прийняття важливих управлінських рішень суб'єктами забезпечення біологічної безпеки, забезпечити належний рівень міжвідомчої координації діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та державних органів спеціального призначення, відновити контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту, а також державну систему проведення лабораторних досліджень, необхідних для виявлення небезпечних біологічних агентів. Водночас за умови переходу до децентралізації управління необхідно розширити функції і повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування в зазначеній сфері, зокрема: щодо контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту, проведення необхідних лабораторних досліджень для виявлення небезпечних біологічних агентів, попередження транскордонного переносу та поширення на територію країни небезпечних інфекційних захворювань, представників флори і фауни, небезпечних для екосистем.

Список літератури:

1. Report 12: The Global Impact of COVID-19 and Strategies for Mitigation and Suppression. Imperial College London. London, 2020. URL: <https://www.imperial.ac.uk/mrc-global-infectious-disease-analysis/news--wuhan-coronavirus> (дата звернення 27.03.2020).
2. Ставский Е.А. Совершенствование системы обеспечения безопасности работ с вирусами I-II групп патогенности : автореф. дис... докт. мед. наук : 03.00.06 «Вирусология», 14.00.30 «Эпидемиология»; Государственный Научный Центр Вирусологии и Биотехнологии «Вектор» Федеральной службы по надзору в сфере защиты прав потребителей и благополучия человека Министерства здравоохранения и социального развития Российской Федерации. Кольцово, 2008. 59 с.
3. Gunasekera, D. Rethinking disaster risk management. Paper presented at the conference PECC at 30: New Vision for APEC and Toward Further Regional Economic Cooperation. (Tokyo, 18–22 October 2010). Tokyo, Japan, 2010.
4. Neumayer, E. and Barthel F. Normalizing economic loss from natural disasters: a global analysis. *Global Environmental Change*. 2011. № 21(1). P. 13–24.
5. Реформа ВІЛ-послуг у дії «Актуальність створення національного Центру громадського здоров'я та контролю за захворюваннями. Аналітичний звіт» серпень 2015 року, номер контракту: AID-121-A-13-00007 «DELOITTE CONSULTING, LLP». Київ, 2015. URL: <http://www.hivreforminaction.org/health/project/aktualnist-stvorennja-nacionalnog> (дата звернення 25.03.2020).
6. Питання Міністерства охорони здоров'я : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 909-р / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248466367> (дата звернення: 25.03.2020).
7. Дмитриев А.В. Некоторые аспекты биотерриоризма. *ЦЕМПИИНОРМ*. 2006. № 1. С. 8–12.
8. Онищенко Г.Г., Кутырев В.В., Топорков А.В., Осин А.В. Современное состояние коллекционной деятельности, связанной с использованием возбудителей инфекционных болезней I-II групп патогенности. *Проблемы особо опасных инфекций*. 2010. № 1(103). С. 5–10.
9. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на заходи з реалізації комплексної реформи державного управління. Київ, 2018. URL: https://tr.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/27-1_2018/Zvit_27-1_2018.pdf (дата звернення 25.03.2020).

Hubar O.V. THE CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF BIOLOGICAL SECURITY

In the framework of this paper we discuss some topical issues of public administration in the area of biological security and make a brief summary on the state-of-the-art of organizational and legal biosecurity management. Our analysis identified several problems, which are related, in particular, to implementation of decisions made by biosecurity authorities under the influence of hybrid aggression.

The analysis of the current state of public administration in the area of biosecurity allowed us to determine some problems requiring urgent solutions. The analysis of the organizational and legal foundations of public administration in the area of biosecurity identified the institutional weakness, structural imbalance, overall insufficient professional qualification of the staff and overall low efficiency of the biosecurity system. The unjustified decisions regarding reorganization of the central executive bodies entailed the formation of new structural subunits with the employees lacking necessary experience and professional skills. As a result, this led to inefficient state policy, and precluded some timely administrative decisions on tracking, evaluation, forecasting and responding to cases of threats to national interests in the biosecurity area

In addition, several ways of improving public administration in the biosecurity area were suggested. They include measures for preventing potential negative consequences of the implementation of management decisions made by biosecurity authorities under the influence of the hybrid aggression, improving the efficiency of special purpose bodies in the detection, termination and disclosure of illegal activities in the biosecurity area, neutralization of the influence of the subjects of hybrid aggression on the important management decisions, and adequate level of interagency coordination of executive authorities, regional governments and special-purpose governmental units.

Key words: *public administration, biological security, subjects of biological security, public administration in the biosecurity area, system of public administration in the biosecurity area.*